RELAŢII INTERNAŢIONALE, ŞTIINŢE POLITICE ŞI ADMINISTRATIVE

DILEMA EXTINDERII UNIUNII EUROPENE: TENDINŢE ŞI LIMITE

Antonela ANTON

CZU: 327:061.1UE:341.217(4) antonella.ant17@gmail.com

This article presents the results of research of scientific and political materials related to the process of enlargement of the European Union from 1951 until actuality. This work includes the description of theoretical aspects and all previous expansions. Furthermore, the article includes all of the dilemmas of the enlargement of European Union, that we found out about, and the european course of the political situation in the Republic of Moldova, including the most recent opinion poll, regarding the opinion towards the EU.

Tema extinderii Uniunii Europene rămâne a fi importantă din mai multe puncte ale vederii: acceptarea noilor state în cadrul UE, capacitatea de absorbție a UE, implicații geopolitice etc. În prezent, subiectul extinderii Uniunii Europene devine și mai important pentru Republica Moldova în condițiile în care, țara a dobândit statutul de stat candidat și a inițiat procesul de negocieri pentru aderare la UE. Respectiv, este nevoie de analiza provocărilor extinderii Uniunii Europene ce ar permite pregătirea pentru o ulterioară aderare și o consolidare coerentă a politicilor interne.

Sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și eforturile de a stabili o pace durabilă au subliniat necesitatea unei schimbări în relațiile interstatale în Europa. Iar în acest scop, Uniunea Europeană s-a dezvoltat ca un organism pentru prosperitate și stabilitate politică și economică.

În cercetările științifice, analiștii s-au evidențiat rezonabil. În arealul occidental, cercetători au abordat problematica în diferite monografii, articole și ghiduri, fiind că dilema extinderii Uniunii Europene întâlnește schimbări constante. Cercetătorii precum Carsten C., Muehlbauer J., Patrick V., au analizat dinamica relațiilor internaționale în contextul extinderii Uniunii Europene, precum și neajunsurile instituționale ale acesteia. Totodată, Volodkin A ., Orlova I.M., Tsvetkova I., cercetătorii Federației Ruse, s-au axat pe problemele vitale ca dilema extinderii Uniunii Europene, precum și capacitatea acesteia de absorbție a teritoriului, și pe lângă toate aspectele atinse, analizează și relațiile Uniunii Europene cu Federația Rusă, chiar și în contextul integrării europene a țărilor post-sovietice. Dacă sesizăm lucrările autorilor români, și anume Bărbulescu I. G ., Delureanu Ș., Popa C., Vijulie I., observăm că aceștia se axează pe studierea politicilor de extindere a Uniunii Europene, și anume,

istoria construirii Uniunii Europene, precum și formarea ideii europene de bază De asemenea, am reușit să studiem numeroase surse și monografii din Republica Moldova, a căror autori Bogdan A., Morari C., Vasilescu G., Solomon C., s-au bazat pe evidențierea procesului de extindere în sine și gestionarea relațiilor externe a Uniunii Europene, precum și dezvoltarea industrială și economică a statelor care au un parcurs european semnificativ.

La general vorbind, fiecare extindere diferă de cealaltă semnificativ, în măsura în care, în prima etapă a fost trecerea de la statele fondatoare în număr de șase (Franța, Germania, Italia, Luxembourg, Olanda și Belgia) în 1951, la cele nouă, care erau deja Marea Britanie, Irlanda și Danemarca (1973). Apoi, următoarea extindere a vizat doar devenirea Greciei ca membru în 1981, iar peste cinci ani, în 1986, Portugalia și Spania s-au alăturat Uniunii Europene. Următoarea extindere se diferențiază de celelalte, căci până la aceasta, statele aderau la CE, iar în 1995, Austria, Finlanda și Suedia au aderat la UE. Deja în secolul XXI, am urmărit cel mai mare val de extindere, în cadrul căruia, s-au alăturat Republica Cehă, Cipru, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia (2004), Bulgaria și România (2007), și în final, Croația (2013) [1, p. 25].

Analizând extinderile trecute ale Uniunii Europene și perspectivele statelor candidate de aderare la Uniune, am stabilit mai multe dileme ale procesului propriu-zis. Esențială am regăsit problema *capacității de absorbție a UE*, pentru noile state membre, întrucât ultimele extinderi au mărit numărul statelor membre de la 15 la 27, ceea ce a generat îngrijorări și mai multe dificultăți în funcționarea instituțională a Uniunii, în coeziunea internă, precum și în elaborarea coerentă a politicilor. Totodată, extinderea Uniunii Europene a statelor cu economia slabă și pregătirea instituțională insuficientă poate genera dificultăți economice și sociale, precum și tensiuni în cadrul întregii Uniuni [2, p. 175-179].

Ulterior, am sesizat și *problema respingerii populare* în cadrul extinderii Uniunii Europene, analizând atât cazul Norvegiei, cât și cel al României în procesul de aderare la UE. De asemenea, menționăm actuală *problema opoziției statelor membre*, când la începutul mileniului, Franța și Olanda au votat împotriva Constituției Europene, ceea ce însemna un dezacord față de extinderile ulterioare ale Uniunii. O altă problemă, pe care am reușit să o identificăm este *stabilitatea geopolitică*. Analizând perspectivele de extindere a statelor candidate din Balcanii de Vest și vecinătatea de Est, sesizăm îngrijorările Uniunii Europene cu privire la consecințele geopolitice grave în urma integrării unui stat total nepregătit din punct de vedere economic și geografic, fiind influențat de conflicte teritoriale, care pot afecta stabilitatea regională.

În contextul în care, din motive esențiale, situația Republicii Moldova ca stat candidat la UE, este foarte importantă pentru populația acesteia, am reușit să analizăm parcursul european al statului, reușitele și dificultățile întâlnite în procesul de aliniere la principiile europene. De la declararea independenței sale în 1991, Republica Moldova și-a îndreptat obiectivele către Europa, schimbându-și valorile statale în concordanță cu standardele europene. Parcursul european al Republicii Moldova a

fost marcat de o multitudine de etape, în contextul cărora, instituțiile statale au evoluat semnificativ, alimentând discuții despre oportunitățile și provocările statului cu privire la perspectiva de aderare la Uniunea Europeană.

La etapa actuală, Republica Moldova se află într-un moment crucial al dezvoltării sale, având oportunități și realizări semnificative în calea sa către integrare. Putem deduce că principala oportunitate a Republicii Moldova în acest proces a fost conflictul ucrainean escaladat în februarie 2022, acesta a avut un impact semnificativ asupra procesului de aderare la Uniunea Europeană pentru țările din regiune și asupra situației economice a RM [3, p. 65-78] .

Ulterior, Moldova și-a depus eforturile pentru actualizarea reformei privind consolidarea democrației și statului de drept, deține oportunități de dezvoltare a reformei administrației publice, a reușit să implice treptat societatea civilă în luarea deciziilor, au fost adoptate strategii privind dezvoltarea societății civile și calitatea consultării publice [4, p. 3-4]. Totodată, urmărim progrese semnificative în opinia populației referitor la UE.

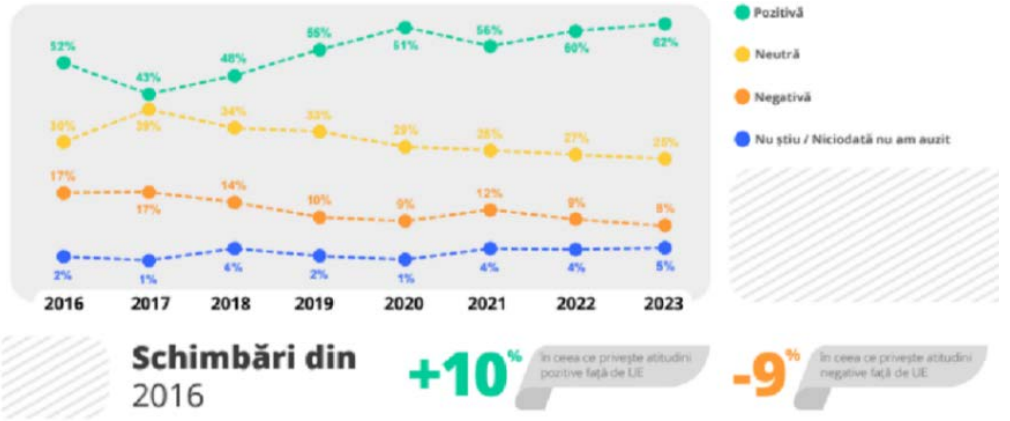

Fig. 1.1. Sondaj de opinie anual 2023 – Republica Moldova: Percepția privind Uniunea Europeană

Prin urmare, dilema extinderii Uniunii Europene este o problemă complexă, prezentă în prim-planul discuțiilor în cadrul UE de-a lungul anilor. În măsură ce UE trece toate complexitățile existente, este esențial ca statele candidate să se alinieze principiilor democrației și a solidarității în concordanță cu standardele europene. De asemenea, Republica Moldova face pași importanți în direcția integrării europene, demonstrând angajament prin dezvoltarea politicii interne, iar în ciuda problemelor persistente, sprijinul continuu al Uniunii Europene este vital pentru progresul său.

Referințe:

1. BĂRBULESCU, I. G. Uniunea Europeană: politicile extinderii. București: Tritonic, 2006, p. 25.

2. SOLOMON, C., CRISTINEL, G. Aderarea României la Uniunea Europeană. În: Moldoscopie, Nr.3 (LXXIV), 2016. Chișinău: CEP USM. p 175-179.
3. CEBOTARI, S. Impactul războiului ruso-ucrainean asupra Relațiilor Internaționale. În Moldoscopie, 2022, Vol. 96. Chișinău: CEP USM. p 65-78.
4. European Commision. Republic of Moldova 2023 Report. Brussels: Commission Staff Working.Document, 2023. [accesat la 22.04.2024]. Disponibil : https://neighbourhoodenlargement.ec.europa.eu/document/download/d8ef3ca9-2191-46e7-b9b8-946363f6db91_en?filename=SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf .

Recomandat
***Cristina MORARI**, dr., lector univ.*